

สภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

นางสาว วรสุดา ชวีญสุวรรณ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-865-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATE AND PROBLEMS OF TEACHING ART EDUCATION OF
ART EDUCATION TEACHERS IN ELEMENTARY SCHOOLS
IN SOUTHERN BORDER PROVINCES

Miss Worasuda Khwansuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-865-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษา ของครูศิลปศึกษา

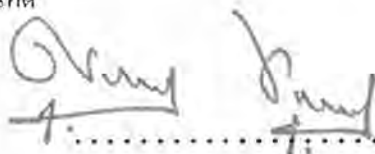
ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย นางสาววรสุดา ชวิญสุวรรณ

ภาควิชา ศิลปศึกษา

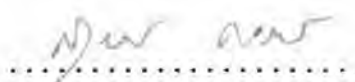
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร ธิตะจารี)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วรสุดา ขวัญสุวรรณ : สภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษา ของครูศิลปศึกษา ในโรงเรียน
ประถมศึกษารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ (STATE AND PROBLEMS OF TEACHING ART
EDUCATION OF ART EDUCATION TEACHERS IN ELEMENTARY
SCHOOLS IN SOUTHERN BORDER PROVINCES) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. อำไพ
ดิทรนสาร. 164 หน้า. ISBN 974-636-865-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในโรงเรียน
ประถมศึกษา ของครูศิลปศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านนักเรียน
ด้านหลักสูตรด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการ
สอน ด้านการวัดผลและประเมินผล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามเกินร้อยละ 80
จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ แบบประเมินค่า และ
คำถามปลายเปิด นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบน-
มาตรฐาน (S.D.)

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพของการปฏิบัติงานของครูศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในทุกด้านที่ศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่
ด้านนักเรียนและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.39$) และปัญหาของครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับ
ประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ($\bar{x} = 3.35$)

เมื่อพิจารณารายละเอียดในส่วนของสภาพการสอน ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในด้านนักเรียน
ในข้อที่ว่า นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมศิลปศึกษาบางอย่างได้ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรม
ท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.86$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในด้านหลักสูตร ในข้อที่เกี่ยวกับความไม่สอดคล้องของ
หลักสูตรศิลปศึกษากับท้องถิ่นในด้านศาสนา ($\bar{x} = 1.95$) ในส่วนของปัญหาการสอน ข้อที่มีคะแนน
เฉลี่ยสูงสุดอยู่ในด้านนักเรียน ในข้อที่เกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปศึกษา
($\bar{x} = 3.97$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในด้านหลักสูตร ในข้อที่เกี่ยวกับความเข้าใจหลักสูตรศิลปศึกษา
ของครูผู้สอน ($\bar{x} = 2.01$)

ภาควิชา ..... ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ..... ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ ..... วรสุดา ขวัญสุวรรณ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C643911 : MAJOR ART EDUCATION
KEY WORD:

STATE / PROBLEM / ART EDUCATION TEACHER / SOUTHERN
BORDER PROVINCES
WORASUDA KHWANSUWAN : STATE AND PROBLEMS OF
TEACHING ART EDUCATION OF ART EDUCATION TEACHERS IN
ELEMENTARY SCHOOLS IN SOUTHERN BORDER PROVINCES
THESIS ADVISOR : AMPAI TIRANASAR; Ph.D. 164 pp.
ISBN 974-636-865-6

The purpose of this research was to study the state and problems of teaching art education of art education teachers in elementary schools in southern border provinces in seven aspects : teacher , student, curriculum , teaching preparation , instructional media and and evaluation .

The population used in this research included 159 teachers in elementary schools in southern border provinces under the jurisdiction of the National Elementary Education Commission where there were students with Islamic background more than 80 percent . The instrument used in this study was consisted of a rating scales and open-ended questions . The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation. It was found that in terms of state of teaching art education , the art teachers rated medium in all aspects. The aspect with the highest rating was art activity organization ($\bar{X}=3.39$). In terms of problems of teaching art , the art teachers also rated medium in all aspects . The aspect with the highest rating was teaching preparation ($\bar{X}=3.35$).

When details concerning the state of teaching art were observed, it was found that the item with highest rating was in the aspect of student : the students were unable to participate in some art activities dued to the incongruence with the local culture ($\bar{X}=3.86$). The item rated lowest was in the aspect of curriculum : the incongruency between the curriculum and religious belief ($\bar{X}=1.95$). When details concerning the problems of teaching art were observed , it was found that the item with the highest rating was in aspect of the students : the ability of the students in doing art work ($\bar{X}=3.97$). The item with the lowest rating was in the aspect of curriculum : the art teacher understanding of art curriculum ($\bar{X}=2.01$).

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา
สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิสิต..... วรชดา ขวัญสุวรรณ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดีของอาจารย์ ดอกเตอร์ อ่ำไพ ศิริรสสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยด้วยดีตลอด ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกเตอร์สุลักษณ์ ศรีบุรี รองศาสตราจารย์ ดอกเตอร์. เกษร ธิตะจาวี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริลักษณ์ ศรีภมม อาจารย์ วิรัตน์ คุ่มคำ และอาจารย์มานพ มินษา ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณครูศิลาศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนสำเร็จได้ ข้อมูลในการวิจัยเป็นที่เรียบร้อย

ขอขอบคุณพี่น้องและเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งสุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการสนับสนุน ทางด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยได้สำเร็จการศึกษาในวันนี้

วรสุดา ธิวิญสุวรรณ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1.....	1
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
คำจำกัดความในการวิจัย.....	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความหมายของศิลปศึกษา.....	10
ศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา.....	12
ด้านครูผู้สอน.....	17
ด้านนักเรียน.....	24
ด้านหลักสูตร.....	30
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	37
ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอน.....	47
ด้านการวัดและการประเมินผล.....	50
จังหวัดชายแดนภาคใต้.....	54
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65

3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	70
การสุ่มตัวอย่างประชากร.....	70
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	112
วิธีดำเนินการวิจัย.....	112
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผลผลการวิจัย.....	121
รายการอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก.....	138
ประวัติผู้เขียน.....	164

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สภาพภาพส่วนตัวของครูผู้สอนศิลปศึกษา คิดเป็น ค่าร้อยละ..... 76
2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติ ด้านครูผู้สอนศิลปศึกษา..... 79
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติ ด้านนักเรียน..... 81
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติ ด้านหลักสูตร..... 83
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติ ด้านการเตรียมการสอน..... 85
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน..... 87
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติ ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน..... 89
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติ ด้านการวัดและประเมินผล..... 91
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในด้านครูผู้สอน..... 93
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในด้านนักเรียน..... 95
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในด้านหลักสูตร..... 97

12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในด้านการเตรียมการสอน.....	99
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน.....	101
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน.....	103
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล.....	105
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอน ศิลปศึกษาในด้านต่าง ๆ.....	107